

BENDRASIS ADMINISTRACINIS DOKUMENTAS

Deklaruojant prekes raštu (įprastinė procedūra) muitinei pateikiamas nustatyta tvarka užpildytas bendrasis administracinis dokumentas. Bendrasis administracinis dokumentas (Single Administrative Document – SAD) buvo įvestas įsigaliojus Europos Bendrijos ir Europos laisvosios prekybos asociacijos (ELPA) šalių Konvencijai dėl prekybos prekėmis formalumų supaprastinimo. Sudarant šią konvenciją buvo siekiama suvienodinti valstybių taikomų muitinės deklaracijų blankų formas, sudaryti sąlygas jas taikyti plačiau (ne vienoje valstybėje ir ne tik muitinės reikmėms), vartoti daugiau užkoduotos informacijos, tinkamos apdoroti automatinio duomenų apdorojimo priemonėmis, ir atsisakyti daugelio papildomų dokumentų perkeliant jų duomenis į bendrąjį administracinį dokumentą. Šios konvencijos susitariančiosios šalys bendrąjį administracinį dokumentą pradėjo taikyti nuo 1988 metų. Lietuvoje šis dokumentas pradėtas taikyti 1995 metais ir pakeitė iki to laiko naudotą krovinio deklaraciją.

Bendrasis administracinis dokumentas (BAD) - ES naudojamas administracinis dokumentas prekybai su ES nepriklausančiomis šalimis ir ne ES prekių judėjimui ES viduje. BAD užtikrinamas nacionalinių administracinių reikalavimų atvirumas, racionalizuojamas ir mažinamas dokumentų tvarkymas, kuo labiau sumažinamas prašomos informacijos kiekis, standartizuojami ir suderinami duomenys.

Bendrojo administracinio dokumento ir jo papildomųjų lapų nesutrumpintą rinkinį sudaro 8 egzemplioriai:

- 1-asis egzempliorius paliekamas muitinės įstaigoje, atlikusioje prekių eksporto (išsiuntimo) arba Bendrijos, arba bendrojo tranzito pradžios formalumus;

- 2-asis egzempliorius skirtas eksporto statistikos reikmėms. Jis taip pat naudojamas kaupiant prekybos tarp Bendrijos ir Bendrijos fiskalinei teritorijai (t. y. teritorijai, kurioje taikomos Tarybos direktyvos Nr. 2006/112/ EB nuostatos) nepriklausančių Bendrijos muitų teritorijos dalių statistinius duomenis (paliekamas muitinės įstaigoje, atlikusioje prekių eksporto arba išsiuntimo formalumus);
- 3-iasis egzempliorius atlikus prekių eksporto arba išsiuntimo formalumus gražinamas eksportuotojui;
- 4-asis egzempliorius paliekamas paskirties muitinės įstaigoje baigus Bendrijos arba bendrojo tranzito operaciją. Jis taip pat naudojamas kaip Bendrijos prekių muitinį statusą įrodantis dokumentas;
- 5-asis (grąžinamasis) egzempliorius skirtas Bendrijos arba bendrojo tranzito procedūrai kontroliuoti (grąžinamas į išvykimo muitinės įstaigą arba muitinės įstaigą, kuriai perduodamas 1-asis egzempliorius, iš paskirties muitinės įstaigos);
- 6-asis egzempliorius paliekamas muitinės įstaigoje, atlikusioje prekių importo formalumus;
- 7-asis egzempliorius naudojamas statistikos reikmėms, įskaitant prekybos tarp Bendrijos ir Bendrijos fiskalinei teritorijai nepriklausančių Bendrijos muitų teritorijos dalių statistiką (paliekamas muitinės įstaigoje, atlikusioje prekių importo formalumus);
- 8-asis egzempliorius atlikus prekių importo formalumus gražinamas gavėjui (importuotojui).

Nesutrumpintas bendrojo administracinio dokumento ir jo papildomųjų lapų rinkinys Lietuvos muitinėje taikomas tik mokymo tikslais. Deklarantui pageidaujant gali būti naudojami tokie jo pasirinktai muitinės procedūrai arba kitam muitinės sankcionuotam veiksmui įforminti tinkami bendrojo administracinio dokumento ir jo papildomųjų lapų rinkiniai:

- eksporto: 1-asis, 2-asis ir 3-iasis egzemplioriai;
- tranzito: 1-asis, 4-asis ir 5-asis egzemplioriai;
- importo: 6-asis, 7-asis ir 8-asis egzemplioriai.

Tais atvejais, kai Bendrijos prekių muitinis statusas įrodomas paskirties muitinės įstaigoje, bendrojo administracinio dokumento tranzito rinkinio 4-asis egzempliorius naudojamas kaip Bendrijos prekių muitinį statusą įrodantis T2L dokumentas. Jeigu muitinės deklaracija pateikiama naudojantis automatinio duomenų apdorojimo techninėmis

priemonėmis, jos rašytinė kopija gali būti Bendrijos muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatų 32 priede pateiktos formos.

Šiuo metu rašytines tranzito deklaracijas muitinė gali priimti tik išimtiniais atvejais (pvz., prekes deklaruojant keleiviams arba neveikiant muitinės informacinei sistemai, t. y. taikant „grįžtamąją procedūrą“). Prekėms deklaruoti gali būti naudojami tik bendrojo administracinio dokumento, jo papildomųjų lapų rinkinių blankai, išspausdinti pagal reikalavimus, nustatytus Bendrijos muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatose ir jomis vadovaujantis parengtuose Muitinės departamento teisės aktuose. Vienai prekių siuntai – t. y. vieno siuntėjo vienam gavėjui siunčiamoms prekėms, kurioms pageidaujama įforminti tą pačią muitinės procedūrą arba kitą muitinės sankcionuotą veiksmą, gabenamoms viena transporto priemone, turi būti pateiktas pasirinktai muitinės procedūrai arba kitam muitinės sankcionuotam veiksmui įforminti tinkamas bendrojo administracinio dokumento rinkinys kartu su jo papildomaisiais lapais arba be jų (toliau – deklaracija). Viena tranzito deklaracija gali būti pateikta tik tuo atveju, jeigu prekių siunta gabenama iš vienos išvykimo muitinės įstaigos į vieną paskirties muitinės įstaigą.

Reikalavimas, kad vieną prekių siuntą sudarančios prekės būtų gabenamos viena transporto priemone, netaikomas, jeigu jos gabenamos autotraukiniu, į vieną transporto priemonę arba į autotraukinį pakrautais konteineriais. Viena transporto priemone gabenamoms prekėms, kurioms pageidaujama įforminti skirtingas muitinės procedūras arba kitus muitinės sankcionuotus veiksmus arba kurios pateikiamos muitinei tikrinti ne vienu metu arba ne vienai muitinės įstaigai, turi būti pateiktas atitinkamas deklaracijų skaičius. Bendrojo administracinio dokumento papildomųjų lapų rinkiniai naudojami, kai deklaruojamos kelių rūšių vieną prekių siuntą sudarančios prekės. Kiekviename papildomojo lapo rinkinyje gali būti pateikta informacija apie trijų rūšių deklaruojamas prekes. Vienos rūšies prekės – tai prekės, kurios deklaracijoje klasifikuojamos vienodai ir kurioms taikomos tos pačios muitų ir mokesčių normos arba tos pačios atleidimo nuo muitų ir mokesčių sąlygos.

Bendrojo administracinio dokumento papildomųjų lapų rinkinius galima pateikti tik kartu su bendrojo administracinio dokumento rinkiniu. Papildomųjų lapų rinkinio langeliai pildomi taip pat kaip atitinkami bendrojo administracinio dokumento rinkinio langeliai. Lietuvoje deklaracija pildoma lietuvių kalba rašomąja mašinėle arba spausdintuvu. Jeigu muitinės procedūros arba kito muitinės sankcionuoto veiksmo pradžia ir pabaiga įforminama Lietuvoje, deklaracija gali būti surašyta ranka rašaline rašymo priemone spausdintinėmis raidėmis. Visi deklaracijos lapai turi būti užpildyti vienodai, aiškiai ir tvarkingai (išskyrus langelius, kurių informacija savaiminio kopijavimo būdu neturi atsispausti). Gabenant prekes,

kurioms taikoma bendroji tranzito procedūra, įforminta ne Lietuvoje, pildomi tik bendrojo administracinio dokumento ir jo papildomųjų lapų blankai, atitinkantys Europos Bendrijos ir Europos laisvosios prekybos asociacijos (ELPA) šalių Konvencijoje dėl bendrosios tranzito procedūros nustatytus reikalavimus. Bendrojo administracinio dokumento ir jo papildomųjų lapų tranzito rinkiniai turi būti užpildyti laikantis minėtos konvencijos nustatytų reikalavimų (įskaitant kalbas, kuriomis šie dokumentai pildomi). Gabenant prekes, kurioms taikoma Bendrijos tranzito procedūra, įforminta ne Lietuvoje, pildomi tik bendrojo administracinio dokumento ir jo papildomųjų lapų blankai, atitinkantys Bendrijos muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatų reikalavimus. Šiuo atveju bendrojo administracinio dokumento ir jo papildomųjų lapų tranzito rinkiniai turi būti užpildyti oficialia Europos Sąjungos valstybės narės, kurioje įforminta Bendrijos tranzito procedūra, kalba laikantis Bendrijos muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatose ir atitinkamos valstybės narės teisės aktuose nustatytų reikalavimų. Deklaranto įgaliojtas asmuo pildo tik skaičiais paženklintus deklaracijos langelius. Kiti langeliai, paženklinti raidėmis, skirti muitinės įstaigų atliekamo muitinio įforminimo, kontrolės ir tyrimų tikslams. Bendrojo administracinio dokumento 1–30 ir 48–56 langeliuose nurodomi duomenys, kurie yra bendri visoms vienu bendrojo administracinio dokumento rinkiniu su jo papildomaisiais lapais deklaruojamoms prekėms. 31–47 langeliuose pateikiama informacija apie vienos rūšies prekes. Deklaracijose negali būti išskustų, suteptų, uždažytų arba užklijuotų vietų. Taisyti reikia tvarkingai išbraukiant klaidingus duomenis ir virš jų išspausdinant arba aiškiai užrašant teisingus. Kiekvienas taisymas tvirtinamas jį atlikusio deklaranto įgaliojto asmens parašu. Taisant deklaracijos duomenis negalima uždengti kitų (netaisomų) duomenų. Minėtas deklaracijų pataisas patvirtina muitinės pareigūnai. Jeigu deklaracijos duomenys taisyti nesilaikant reikalavimų arba deklaracijos vieno langelio arba skilties duomenys taisyti daugiau kaip vieną kartą, arba deklaracijoje taisyta didesnė dalis duomenų, muitinės pareigūnas deklaracijoje pažymi, kad ji nepriimta, ir reikalauja pateikti kitą deklaraciją. Lietuvos Respublikoje Bendrasis administracinis dokumentas pildomas vadovaujantis Muitinės departamento generalinio direktoriaus patvirtinta Bendrojo administracinio dokumento pildymo instrukcija Pateikus deklaraciją muitinei tikrinti ir įforminti deklaracija gali būti taisoma tik gavus muitinės įstaigos raštišką sutikimą.

Po muitinio įforminimo deklaracijas galima taisyti tik teisės aktuose nustatytais atvejais ir tvarka. Deklaracija gali būti pripažinta negaliojančia po to, kai prekės buvo išleistos, vadovaujantis Bendrijos muitinės kodekso 66 straipsniu deklarantui pateikus kompetentingai muitinės įstaigai rašytinį prašymą, jeigu:

- deklarantas pateikia įrodymų, kad prekės deklaracijoje nurodytai muitinės procedūrai įforminti buvo deklaruotos per klaidą ir visiškai atitinka kitos jo norimos įforminti muitinės procedūros taikymo sąlygas;
- prašymas pateiktas per 3 mėnesius nuo deklaracijos priėmimo muitinės įstaigoje dienos (išimties tvarka muitinė gali priimti prašymą ir pasibaigus nustatytam 3 mėnesių laikotarpiui);
- prekės nebuvo naudojamos pažeidžiant muitinės procedūros, kuriai įforminti jos turėjo būti pateiktos, taikymo sąlygas;
- prekėms iš karto įforminama muitinės procedūra, kuriai įforminti jos turėjo būti pateiktos.

Naujai įforminta deklaracija laikoma galiojančia nuo deklaracijos, kuri pripažinta negaliojančia, priėmimo dienos.

Į Sąjungos muitų teritoriją įvežtos prekės turi būti nurodytos įvežimo bendrojoje deklaracijoje. Pareiga netaikoma, kai transporto priemonės, vyksta tik per Sąjungos muitų teritorijai priklausančius teritorinius vandenis arba oro erdvę be sustojimo toje teritorijoje ir kai prekės vežamos tokiomis transporto priemonėmis ir kitais atvejais, kai tai yra deramai pagrįsta prekių ar transporto rūšimi arba tarptautinių susitarimų reikalavimais.

Įvežimo bendroji deklaracija pateikiama pirmajai įvežimo muitinės įstaigai per konkretų terminą prieš prekių įvežimą į Sąjungos muitų teritoriją.

Muitinė gali leisti, kad įvežimo bendroji deklaracija būtų pateikta kitai muitinės įstaigai, jeigu pastaroji nedelsdama perduoda būtinus duomenis pirmajai įvežimo muitinės įstaigai arba užtikrina, kad jie būtų prieinami elektroniniu būdu.

Įvežimo bendrąją deklaraciją pateikia vežėjas. Nepaisant vežėjo pareigų, įvežimo bendrąją deklaraciją gali pateikti vienas iš šių asmenų:

- Importuotojas, gavėjas ar kitas asmuo, kurio vardu ar kurio interesais veikia vežėjas;
- Bet kuris asmuo, kuris gali įvežimo muitinės įstaigai pateikti atitinkamas prekes arba užtikrinti, kad jos būtų pateiktos.

Įvežimo bendrojoje deklaracijoje pateikiami duomenys, būtini rizikos analizei, atliekamai saugumo ir saugos užtikrinimo tikslais.

Konkrečiais atvejais, kai asmenys negali pateikti visų reikiamų duomenų, gali būti reikalaujama, kad juos pateiktų kiti asmenys, kurie turi tuos duomenis ir atitinkamas teises juos pateikti.

Muitinė gali sutikti, kad pateikiant įvežimo bendrąją deklaraciją būtų naudojamosi verslo, uostų arba transporto informacinėmis sistemomis, jeigu tokiose sistemose saugomi tokioje deklaracijoje pateikiami duomenys ir jeigu tokie duomenys prieinami per

konkretų terminą prieš prekių įvežimą į Sąjungos muitų teritoriją. Taip pat muitinė gali sutikti, kad vietoj įvežimo bendrosios deklaracijos būtų pateikiamas pranešimas ir suteikiama prieiga prie įvežimo bendrosios deklaracijos duomenų, saugomų ekonominės veiklos vykdytojo kompiuterinėje sistemoje.

Deklaranto prašymu jam gali būti leista pataisyti vieną ar daugiau jau pateiktos įvežimo bendrosios deklaracijos duomenų elementų. Taisyti neleidžiama po to, kai:

- Muitinė pranešė įvežimo bendrąją deklaraciją pateikusiam asmeniui, kad ketina patikrinti prekes;
- Muitinė nustatė, kad įvežimo bendrosios deklaracijos duomenys yra neteisingi;
- Prekės jau pateiktos muitinei.

Jei prekės, nurodytos įvežimo bendrojoje deklaracijoje, neįvežamos į Sąjungos muitų teritoriją, muitinė pripažįsta tą deklaraciją negaliojančia bet kuriuo iš šių atvejų:

- Deklaranto prašymu;
- Praėjus 200 dienų po deklaracijos pateikimo.

Muitinės įstaiga gali nereikalauti, kad būtų pateikta įvežimo bendroji deklaracija, jeigu nepasibaigus tos deklaracijos pateikimo terminui, atitinkamos prekės deklaruojamos pateikiant muitinės deklaraciją. Tuo atveju muitinės deklaracijoje nurodomi bent tie duomenys, kuriuos būtina pateikti įvežimo bendrojoje deklaracijoje. Kol muitinės deklaracija nepriimama pagal 172 straipsnį¹, ji laikoma turinčia įvežimo bendrosios deklaracijos statusą.

Muitinės įstaiga gali nereikalauti, kad būtų pateikta įvežimo bendroji deklaracija, jeigu nepasibaigus tos deklaracijos pateikimo terminui, atitinkamos prekės deklaruojamos pateikiant laikinojo saugojimo deklaraciją. Toje deklaracijoje nurodomi bent tie duomenys, kuriuos būtina pateikti įvežimo bendrojoje deklaracijoje. Tol, kol deklaruotos prekės nepateikiamos muitinei pagal 139 straipsnį², laikinojo saugojimo deklaracija laikoma turinčia įvežimo bendrosios deklaracijos statusą.

---

¹ EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 952/2013

² EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 952/2013